

הקנאה בגט ובשטר 29**1. גיטין כ. "תדע דשלחו מתם" עד "גופא שלחו מתם"**

תדע, דשלחו מתם: כתבו על איסורי הנאה - כשר

2. סוכה לה. "ערלה פסול מ"ט" עד "וחד אמר לפי שאין בה דין ממון"

ערלה פסול. מאי טעמא? פליגי בה רבי חייא בר אבין ורבי אסי. חד אמר: לפי שאין בה היתר אכילה

3. ריטב"א סוכה לה. ד"ה ושל ערלה מתחילת דבריו עד "וחד אמר לפי שאין בה דין ממון" ותו דודאי כל מידי" עד "תדע דבמעשר שני"

ושל ערלה פסול מאי טעמא רבי חייא בר אבין ורבי אסי חד אמר לפי שאין בה היתר אכילה. פירש הראב"ד דברים כפשוטן שהוא אסור באכילה ולא קרינא ביה לכם, וחד אמר לפי שאין בו דין ממון ולא קרינא ביה לכם, [ואסיקנא דהיתר אכילה כולי עלמא לא פליגי דבעינן] דומיא דתרומה טמאה, ואע"ג דאית בה ממון שמסיק תחת תבשילו מדלא חזי לאכילה לא קרינא ביה לכם, וכי פליגי בדבר שראוי לאכילה בלבד ואינו רשאי ליהנות ממנו בענין אחר כגון מעשר שני בירושלים למאן דאמר ממון גבוה הוא, דמר סבר כיון דחזי ליה לאכילה לכם קרינא ביה ומר סבר כיון דלית בה דין ממון לא קרינא ביה לכם ואינו יוצא בו ביום ראשון מיהת, והאי פירושא ליתא חדא דאם כן פסולא דשל ערלה ושל תרומה טמאה לא הוי אלא ביום ראשון, ואילו תנא פסיק ותני לא שנא יום טוב ראשון ולא שנא ביום שני דומיא דשל אשרה ושל עיר הנדחת וכדאיתא בריש פרקין דכולה מתניתין רישא וסיפא בחדא גוונא נינהו, ותו דודאי כל מידי דהוי דידיה וברשותיה דלית ביה זכות לאחרים לכם קרינא ביה, תדע דבמעשר שני דפליגי אי הוי לכם או לא היינו לרבי מאיר דאמר מעשר שני ממון גבוה הוא אבל לרבנן דאמרי ממון הדיוט הוא לכם קרינא ביה ואע"פ שאין בו דין ממון, וזה ראייה גמורה.

4. פסחים ו: "אמר רב יהודה אמר רב הבודק" עד "אי נימא משום פירורין" אמר רבא גזרה שמא ימצא" עד "ונבטליה בארבע"

אמר רב יהודה אמר רב: הבודק צריך שיבטל. מאי טעמא? אי נימא משום פירורין הא לא חשיבי, וכי תימא: כיון דמינטר להו אגב ביתיה חשיבי - והתניא: סופי תאנים ומשמר שדהו מפני ענבים, סופי ענבים ומשמר שדהו מפני מקשאות ומפני מדלעות, בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורין משום גזל וחייבין במעשר, בזמן שאין בעל הבית מקפיד עליהן - מותרין משום גזל ופטורין משום מעשר! - אמר רבא: גזירה שמא ימצא גלוסקא יפה ודעתיה עליוהי. - וכי משכחת ליה לבטליה! - דילמא משכחת ליה לבתר איסורא, ולא ברשותיה קיימא, ולא מצי מבטיל. דאמר רבי אלעזר: שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאו הכתוב כאילו ברשותו, ואלו הן: בור ברשות הרבים, וחמץ משש שעות ולמעלה

5. בבא קמא מד: "תנו רבנן שור שהמית" עד מה. "ר' יעקב אומר"

תנו רבנן: שור שהמית, עד שלא נגמר דינו מכור, הקדישו - מוקדש, שחטו - בשרו מותר, החזירו שומר לבית בעליו - מוחזר; משנגמר דינו, מכרו - אינו מכור, הקדישו - אינו מוקדש, שחטו - בשרו אסור, החזירו שומר לבית בעליו - אינו מוחזר

6. בבא קמא סט. "גופא אמר רבי יוחנן גזל" עד "ומי אמר ר' יוחנן"

גופא, אמר רבי יוחנן: גזל ולא נתייאשו הבעלים - שניהם אינן יכולים להקדיש, זה לפי שאינו שלו, וזה לפי שאינו ברשותו

7. גיטין עז. מתחילת המשנה עד "זרקו לה" "חצרה מה שקנתה" עד "א"ר אלעזר" עז: "רבא אמר אטו ידה" עד "ההוא שכיב מרע"

מתני'. הזורק גט לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה - הרי זו מגורשת; זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו, אפילו הוא עמה במטה - אינה מגורשת; לתוך חיקה או לתוך קלתה - הרי זו מגורשת. גמ'. מנא הני מילי? דתנו רבנן: אונתן בידה - אין לי אלא ידה; גגה, חצרה וקרפיפה מנין? ת"ל: ונתן, מכל מקום. ותניא נמי הכי גבי גנב: ידו - אין לי אלא ידו; גגו, חצרו וקרפיפו מנין? ת"ל: בהמצא תמצא, מכל מקום. וצריכא; דאי אשמועי' גט, משום דבעל כרחיה מגרשה, אבל גנב דליתיה בעל כורחיה - אימא לא; ואי אשמועינן גנב, משום דקנסיה רחמנא, אבל גט - אימא לא, צריכא. חצרה, מה שקנתה אשה קנה בעלה! א"ר אלעזר: בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסיה. וכי כתב לה הכי מאי הוי? והתניא: האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו, ואין לי עסק בה, וידי מסולקת הימנה - לא אמר כלום! אמרי דבי ר' ינאי: בכותב לה ועודה ארוסה; וכדרב כהנא, דאמר רב כהנא: נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר, אדם מתנה עליה שלא ירשנה; וכדרבא, דאמר רבא: האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו - שומעין לו. מאי כגון זו? כדרב הונא אמר רב, דאמר רב הונא אמר רב: יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה. רבא אמר: אטו ידה מי לא קניא ליה לבעל? אלא גיטה וידה באין כאחד, הכא נמי גיטה וחצרה באין כאחד. אמר ליה רבינא לרב אשי: רבא, יד דאשה קא קשיא ליה? נהי דקני ליה למעשה ידה, ידה גופה מי קני ליה? אמר ליה: רבא, יד העבד קא קשיא ליה, למ"ד בשטר על ידי עצמו, יד עבד כיד רבו דמיא! אלא גטו וידו באין כאחד, ה"נ גיטה וחצירה באין כאחד

8. קצות סימן ר"ס"ק ה

(ה) עד שישכיר לו מקומו. ונסתפקתי בראובן שנתן שטר מתנה לשמעון על ביתו ונתן השטר תוך ביתו ואמר לו הנני נותן לך הבית עם השטר מתנה שבתוכו, מי נימא כה"ג חצירו ומתנתו באין כאחד, דכה"ג אמרו ריש פרק הזורק (גיטין עז, א ב) חצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה, ומסיק יד דעבד כיד רבו אלא גיטו וידו באין כאחד וה"נ חצירה וגיטה באין כאחד, והרי בשעה שזרק לה הגט תוך חצירה עדיין אינו חצירה אלא ע"י הגט נעשה חצירה, וכמו גבי עבד דנעשה ידו ע"י הגט שחרור, וה"נ נעשה חצר דשמעון ע"י השטר מתנה שבחצר.

ולאחר העיון נראה פשיטא דכה"ג אינו זוכה, דכיון דהחצר והשטר עדיין לא יצא מרשותו איך יזכה בו המקבל ומאין יהיה לו להמקבל זכיה בביתו ובשטר. והא דאמרין גבי גט חצירה וגיטה באין כאחד, נראה דגט שאני דגט אשה ודעבד לא בעי זכיה שזכה דרך זכיה כיון דאשה ועבד בע"כ ואין זכיה בע"כ, אלא ודאי דגבי אשה לא בעי רק ונתן בידה וכן בעבד וליכא תורת זכיה והקנאה בע"כ, ומהאי טעמא נמי נראה בהא דקי"ל (גיטין כ, א) כתבו על איסורי הנאה כשר, ואע"ג דליכא תורת זכיה כלל באיסורי הנאה וכמ"ש הרשב"א בתשובה (ח"א) סי' תר"ב ע"ש, וזה דלא כדברי ריב"ש (סי' ת"א) דס"ל דיש זכיה באיסורי הנאה, אלא ודאי משום דגירושין בע"כ לא בעי זכיה כלל אלא ונתן בידה.

ולפ"ז נראה בשטר מתנה שכתבו על איסורי הנאה דלא מהני, ומשום דגבי שטר מתנה כתיב (ירמיה לב, יא) ואקח את ספר המקנה ובעינן שיזכה בו המקבל ובאיסורי הנאה לא שייך תורת זכיה לפי מ"ש הרשב"א בתשובה הנזכרת, ואפ"ה גבי קידושין מהני כתבו באיסורי הנאה וכמ"ש בחלקת מחוקק באה"ע סימן (ל') [ל"ב] (סק"ו) משום דאתקש ויצאה והיתה, וכיון דלא בעינן בגט אשה ועבד תורת זכיה בשטר אלא ונתן בידה או בחצרה, ומש"ה כל שידה וגיטה באין כאחד סגי לה והוי ונתן בידה כיון דהחצר והיד באין עם נתינת הגט כאחד, אבל במתנה דבעינן שיזכה המקבל בשטר מתנה דרך זכיה וכל זמן שלא בא החצר לידו לא זכה בשטר מתנה. ועיין לשון רש"י ריש פרק הזורק (שם) גיטה וידה באין כאחד, ע"י הגט באה ידה לה ע"י נתינתו עכ"ל, והיינו משום דלא בעינן התם זכיה רק נתינתו ודו"ק.

ובהכי ניחא מאי דקשיא לי בהא דקי"ל בשטר שחרור שלא לשמה דפסול, והיא הלכה רווחת בישראל כדאיתא בפ"ק דגיטין דף ט' (ע"ב), והא גופו של שחרור הרי את בן חורין הרי את לעצמך הרי את קנוי וכדאיתא בפרק (השולח) [המגרש] (גיטין פה, ב), וא"כ אמאי לא קני עצמו בתורת שטר, דמאי שנא מנותן

את עבדו לאחר וכותב לו עבדי קנוי לך דנקנה בשטר ולא בעי לשמה, והשתא דהקנה אותו לעצמו אמאי אינו קונה את עצמו בשטר. ואין לומר הא דבעי לשמה היינו להתירו בבת חורין, אבל למקני נפשיה קני אפילו שלא לשמה, דא"כ תיקשי לשמואל דס"ל פרק השולח (שם) דף (מ') [ל"ח] (ע"א) המפקיר עבדו יצא לחירות ומותר בבת חורין ומשום דבעי עבד איש ע"ש, ולשמואל כיון דקנה נפשיה ממילא מותר בבת חורין. ולפי מ"ש ניחא דשלא לשמה כיון דאינו בתורת שחרור אלא בתורת קנין ובעי זכיה בשטרו, וכיון דיד עבד כיד רבו הו"ל כנותן שטר מתנה לחבירו על חצירו ונתן השטר מתנה בחצר דלא קנה לא החצר ולא השטר ודו"ק. ולפ"ז בשטר ע"י אחרים קנה נפשיה אלא שאסור בבת חורין, ועיין פ"ק דקידושין דף כ"ג (ע"א) ואכתי צ"ע

9. כתובות פו. "גופא אמר שמואל" עד "ואפילו יורש" "אמר אמיר מאן דדאין" עד "הוה עובדא"

גופא, אמר שמואל: המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו - מחול, ואפי' יורש מחול. אמר רב הונא בריה דרב יהושע: ואי פקח הוא, מקרקש ליה זוזי וכתב ליה שטרא בשמיה. אמר אמיר: מאן דדאין דינא דגרמי - מגבי ביה דמי שטרא מעליא, מאן דלא דאין דינא דגרמי - מגבי ביה דמי ניירא בעלמא

ורש"י ד"ה מגבי ביה דמי ניירא בעלמא

מגבי ביה דמי ניירא בעלמא - כלומר אומר שלא מכר לו אלא הנייר והרי הוא בידך.

10. רא"ש כתובות ט: (בסוף דבריו) "וחכמי פרוונציא ז"ל" יד הוה עובדא

וחכמי פרוונציא ז"ל אומרים(ה) שגם כאן צריך לפרוע המוחל ללוקח דמי הנייר. דכיון דמוחלו הרי הוא כפרוע וצריך להחזירו ללוה כי הוא נותן שכר הסופר והנייר שלו. הוה עובדא ואכפיה רפרם לרב אשי ואגבה ביה כי כשורא לצלמויי והלכתא כוותיה